

скиот народ. АСНОМ исто така за-секогаш уставноправно го утврди братскиот сојуз на нациите во заедничката држава Југославија“ (365—6).

Следната глава (377—391) е посветена на остварувањето на правото на самоопределување на Македонците во Егејска Македонија (1941—45 г.). Притоа говори за статусот на Егејска Македонија по окупацијата на Грција, за формирањето на грчкиот националноослободителен фронт и грчката народноослободителна војска, за програмата на Грчкиот национален фронт (ЕАМ) по македонското национално прашање, за создавањето на Славено-македонскиот Народноослободителен фронт (СНОФ) и Славеномакедонската народноослободителна војска (СНОВ), за формирањето на политички комитет за национално ослободување на Грција и неговата Програма за националното прашање, за инсистирање-

то на признавање правото на самоопределување на македонскиот народ, како и за договорот во Казерта (26. IX. 1944) и Варкиза (12. II. 1945 г.) и капитуацијата на движењето на отпорот во Грција. •

Во последната, четиринаесетта глава (392—398), Христов накратко се осврнува на некои од особеностите на Народноослободителната борба на Македонците во Пиринска Македонија.

Во оваа глава, авторот ја разгледува појавата на Народноослободителното движење во Пиринска Македонија, активността на партизанските единици како и формирањето на Комитетот на Отечествениот фронт во Пиринска Македонија.

Монографијата „Создавање на македонската држава“ (1893—1945 г.), вака обликувана, се вбројува на редот на значајните остварувања на полето на македонската историографија.

Д. Д.

ИЛЈАДА ГОДИНИ ОД ВОСТАНИЕТО НА КОМИТОПУЛИТЕ И СОЗДАВАЊЕТО НА САМОИЛОВАТА ДРЖАВА, ИНИ, Скопје 1971, 306

Книгата „Илјада години од востанието на комитопулитите и создавањето на Самоиловата држава“, што неодамна во издание на Институтот за национална историја, а под редакција на акад. Михаило Апостолски, проф. д-р Стјепан Антољак и проф. д-р Бранко Панов излезе од печат, претставува всушност зборник на материјали од меѓународната научна средба посветена на 1000—годишнината од востанието на комитопулитите и создавањето на Самоиловата држава што од 10 до 15 октомври 1969 година се одржа во Отешево (Преспа).

Книгата, којашто всушност е поделена на три дела, започнува со уводниот збор на Редакцијата.

Во првиот дел на книгата, што носи наслов „ОТВОРАЊЕ НА СРЕДБАТА“ (9—18), се дадени поздравните говори одржани при отворањето на средбата.

Вториот дел, под наслов „РЕФЕРАТИ“, содржи во целост 14 реферати и 4 резимеа од реферати поднесени на средбата и тоа:

Стјепан Антољак (Задар), во својот реферат под наслов „Критички осврт на изворите за Самоиловата држава“ (21—59), критички се осврнува на си-

те извори што содржат податоци за создавањето и егзистирањето на македонската држава до почетокот на XI век. Тука пред сè спаѓаат: хрониките, анализите, житијата, повелбите и писмата, генеалогииите, епиграфските натписи, топографските и топономастичките податоци и археолошките наоди; Алиса Лероа—Молинген (Брисел), во рефератот под наслов „Синовите на Петар Бугарски и комитопулите“ (59—71), критички се осврнува на изворните податоци на Јован Геометар, Лав Ѓакон, Скилица—Кедрен, додатоците на Михајло Деволски, Јахја Антиохиски и Асолин. Врз основа на сето тоа авторот смета дека комитопулите кренале востание во 969 година и дека синовите на Петар Бугарски не успеале истите да ги попречат во нивното напредување; Миливоје Павловиќ (Белград), во својот реферат „Надгробната плоча најдена во село Герман кај Преспа“ (73—93), се осврнува на текстот и изгледот на Самоиловата плоча најдена во село Герман. Авторот смета дека на неа треба да се гледа со резерва и дека таа најверојатно претставува мистификација; Драгољуб Драгојловиќ (Белград) во рефератот под наслов „Улогата на богомилите во востаничкото движење на македонските Словени за времето на цар Самоил (95—110), изнесува мислење дека богомилите играле видна улога и дека зеле активно учество во ослободителното движење на македонските Словени во втората половина на X век; Ѓорѓе Сп. Радоичиќ (Белград) нагласува, во својот реферат »La gent Samouel« (народот на Самоил) во песната за Роланд (La chanson de Roland)« (111—119), дека во оваа ста-

рофранцуска епска песна од втората половина на XI или почетокот на XII век покрај Бугарите («Bugre») се споменува и „народот на Самоил“, под кој без сомнение се подразбираат македонските Словени; Љубиша Доклестиќ (Загреб) зборува за „Самоиловата македонска држава во српско-хрватската граѓанска историографија и публицистика во XIX век и во првата половина на XX век (до 1941 година)“ (121—148); Бранко Панов (Скопје), во рефератот под наслов „Струмичката област во времето на Самоил“ (149—170) ги расветлува настаните што се одиграле во струмичката област во времето на Самоил. Посебно место авторот ѝ дава на Беласичката битка; Франце Стеле (Љубљана) зборува за „Прашањето на систематизацијата на историјата на уметноста на Јужните Словени“ (171—184); Бошко Бабиќ (Прилеп) поднесува реферат на тема „Прилеп во X век во светлината на археолошките истражувања (185—192); Христо Андоновски (Скопје), во рефератот под наслов „Дали е пронајден гробот на цар Самоил?“ (193—202) ги соопштува резултатите од ископувањата што во Мала Преспа во 1966 година ги вршел грчкиот професор Н. Муцопулос; Томо Томоски (Скопје), во рефератот „Белешки за некои месности во Македонија во почетокот на XI век“ (203—212) ги соопштува резултатите од своите истражувања за местото на сдигрувањето на Беласичката битка и убицирањето на Мацукион, Василида и Константион; Милан Лоос (Прага) во рефератот „Прашањето за еретичкото движење под царувањето на Самоил“ (213—219) изнесува мислење дека „Беседата“ на Козма настанала во североисточ-

ните краишта на Бугарија и дека богомилството сигурно најпрвин се појавило во тие краишта; Драган Ташковски (Скопје) говори за „Глаголаштвото и богомилството во Македонија како претходница на востанието од 969 година“ (221—331); Мирјана Коровиќ (Белград) зборува за „Значењето на археолошките податоци од двете преспански цркви од времето на Самоила“ (233—240). Посебно место авторот му посветува на проблемот околу Самоиловата плоча. Потоа се дадени резимеа на рефератите на: Блага Алексова (Скопје), Материјалната култура од Самоилово време (241—242); Марин Тадин (Париз), Цар

Самоил и основањето на Дубровничката архиепископија (243—248); Тадеуш Василевски (Варшава), Генеза на Самоиловото царство (249—252); Александар Соловјев (Женева), Охридската патријаршија и руската црква од 988 година (253—254).

Сите реферати имаат резимеа на француски јазик, а исто така на француски јазик се преведени и четирите резимеа.

На крајот, во третиот дел на книгата што носи наслов „ДИСКУСИИ“ (257—303), поместени се дискусиите по одделните реферати поднесени на средбата.

К. А.

**Институт за национална историја — Скопје, ПРИЛЕП И ПРИЛЕПСКО
НИЗ ИСТОРИЈАТА книга прва, — Од праисторијата до крајот
на Првата светска војна, Издание на Општинското собрание
и на Сојузот на здруженијата на борците од НОВ
— Прилеп, Прилеп, 1971, 324**

Првиот том на монографијата „Прилеп и Прилепско низ историјата“ фрла примарна светлина на доста богатиот историјат на прилепскиот регион и иницира натамошни истражувања во тој правец.

Редакцијата на монографијата ја сочинуваат: Михаило Апостолски, Бошко Бабиќ, Орде Ивановски, Љубен Лапе и Методија Соколки. Редактори на првиот том се: Љубен Лапе и Методија Соколки.

Автори на првиот том се: Михаило Апостолски, Бошко Бабиќ, Костадин Кенески, Благоја Китаноски, Блаже Конески, Љубен Лапе, Петар Миљковиќ—Пепек, Антонија Николоски, Драгољуб Ортаков, Сотир Галабоски, Методија Соколки и Томо Томоски.

Учеството на нашите еминентни научни работници при обликувањето на првиот том само по себе говори за студиозниот пристап при неговото компонирање.

„За разлика од поранешните монографии и истории на Прилеп и неговата околина или на одделни негови културно-просветни установи, авторите на овој труд се обидоа целокупниот општествено-економски, културно-просветен и политички живот на градот и неговата околина да го предадат врз база на проверена и научно фундирана изворна документација и факти.“ (6)

Оваа монографија е посветена на 30 годишнината од Народната револуција.